

رادیو، دلیل گرایش به تجرد را واکاوی می‌کند

سهیلا باقری، تهیه‌کننده برنامه «نیمه دیگر من» درباره جزئیات این برنامه که از رادیو سلامت روی آنتن می‌رود، گفت: در برنامه نیمه دیگر من از طریق گفت‌وگو با طرح مشکل توسط افراد مجرد، به واکاوی موضوع از منظر جامعه‌شناسی و روان‌شناسی خواهیم پرداخت. در این برنامه رادیویی، دیدگاه‌های اشتباه در مورد ازدواج، آداب و رسوم غلط و... با توجه به سوره برنامه، مورد تحلیل و بررسی قرار خواهد گرفت.

وی ادامه داد: برنامه با طرح مشکل سوره برنامه آغاز می‌شود (به شکل روایت با صدای از پیش ضبط شده سوره به حضور سوره در استودیو)، بعد از طرح مشکل، کارشناس برنامه براساس مشکل مطرح شده به تحلیل کارشناسی می‌پردازد که گزارش (مصاحبه با جوانان) و با اجازه بزرگ‌ترها (گزارشی از دفترخانه ثبت ازدواج) از دیگر بخش‌های این برنامه است. باقری درباره موضوعات این برنامه و پرداخت به ریشه‌های آنها

های تلویزیونی با موضوع اعتیاد

ود خانمان سوز

این جرایم‌بود که با برخی فعالیت‌های دیگر جایگزین می‌شد. نشان دادن چنین سریالی به نوعی دعوتی بود برای بازگشت به ارزش‌های انسانی و کمک به افرادی که سهوا دچار خطا می‌شدند و به دنبال جبران بودند.

اعتیاد در میان این چند نفر

سریال «ما چند نفر» از دیگر مجموعه‌های تلویزیونی بود که شخصیت معتاد را به تصویر کشید. این سریال روایتگر ماجراهای چند جوان بود که با همدیگر یک شرکت نقشه‌کشی و طراحی را اداره کردند. افراسیاب با بازی امیررضا دلاوری، فردی بود که از خارج می‌آمد و دچار اعتیاد به قرص‌های روانگردان بود. بازی خاص دلاوری توانست یک معتاد و خطری را که برای اطرافیانش دارد به تصویر بکشد. این سریال سال ۸۵ به کارگردانی فیاض موسوی روانه آنتن شده بود.

آزادی مشروط یک معتاد سابق

از جمله متاخرترین سریال‌هایی که شخصیت معتاد را به نمایش کشیده، می‌توان به «آزادی مشروط» اشاره کرد. شخصیت سروش جمشیدی همان طور که

در سریال محکومین که درباره مجازات‌های جایگزین بود برای مجازات اعتیاد هم فعالیت‌های جایگزین در نظر گرفته می‌شد

مختار سائق بازیگر پنجمین خورشید در خصوص بازی در نقش معتاد به جام‌جم می‌گوید: من گله‌ای که پیش از این برای بازی در نقش معتادان کرده بودم از این بود که چرا در زمینه‌های دیگر از من دعوت نمی‌شود. من به این دلیل در نقش معتادان باورپذیر بازی کردم که توانستم آن را باور کنم. معتادان زیادی اطرافم می‌دیدم و برای همین توانستم آن را به خوبی نمایش دهم. شاید برخی بازیگران معتاد را به گونه‌ای نشان می‌دهند که دیگران به آن بخندند، اما من به گونه‌ای معتادان را به تصویر کشیدم که دیگران برایشان اشک بریزند. چون به نظر معتاد یک بیماری است و بدون این که متوجه شوی، درگیر آن می‌شوی و در مرکز آن قرار می‌گیری. به نظر تنها راهش این است که باید شناخت هر چند جزئی از خودمان داشته باشیم تا بتوان دوباره

به پاکی بازگشت. وی درباره سختی‌های بازی در نقش معتاد و ملاحظاتی که دارد، تصریح می‌کند: بسیاری از معتادان پاک می‌شوند اما دوباره به مسیر قبلی بازمی‌گردند. وقتی قدری با خودشان آشنا می‌شوند، بهتر می‌توانند به خودشان کمک کنند. من چیزهایی دیدم‌ام که شاید برخی تصور کنند قصه است. فردی را دیده‌ام که پچاش را فروخته بود. وقتی فرزندش را به خاطر اعتیاد می‌فروشد، نمی‌توان پنهانی بیماری اعتیاد او را درک کرد. قطعاً نباید این افراد را قضاوت کرد. البته من خودم به فرد معتاد کمک مالی نمی‌کنم بلکه اگر کمک بخواهد، او را برای ترک اعتیاد هدایت و کمک می‌کنم. من اعتقاد دارم بالشت را باید از زیر سر معتاد کشید و اگر به او سرویس بدهی، خانواده و اجتماع را نابود می‌کند.

گمشدگان

سریال «گمشدگان» روایتگر دختری جوان به نام ترنج است که در رشته عکاسی تحصیل می‌کند و به این حرفه مشغول است. او برای تغییر شرایط زندگی وارد مسیری می‌شود که اتفاقات پیش‌بینی نشده زیادی را به همراه دارد. بهنام تشکر در این سریال نقش یک پدر معتاد را بازی می‌کرد که به واسطه همین اعتیاد، از فرزندانش دور می‌افتد. بازی او در یک نقش جدی، چالش متفاوتی برای تشکر بود که به نظر می‌رسد برای مخاطبان هم جدید بود. این مجموعه‌ها تنها بخشی از سریال‌هایی بود که در تلویزیون به نمایش درآمده است. در حقیقت برجسته‌ترین یا شناخته‌شده‌ترین مجموعه‌های تلویزیونی بود. باید به این نکته هم اشاره کرد که علاوه بر سریال‌ها، برنامه‌های مختلفی هم از صدا و سیما پخش شد که حول محور اعتیاد بود.

معتاد را جوری بازی می‌کنم که مخاطب گریه کند

در گفت‌وگو با بهروز مفید عنوان شد

سختی‌های ساخت آثار تلویزیونی با محوریت اعتیاد

بهروز مفید از جمله تهیه‌کنندگان و کارگردان‌هایی است که کارش را با تلویزیون آغاز کرده و به همین دلیل، فضای رسانه‌ای مثل تلویزیون را به خوبی می‌شناسد. او کار حرفه‌ای خود را از تلویزیون آغاز کرد و سال ۸۴ در سریال «پای پیاده» به کارگردانی اصغر توسلی به عنوان تهیه‌کننده فعالیت داشت. مفید در بخشی از کارهایش همچون محکومین تلاش کرده به مسائل اجتماعی بپردازد. او چند قسمت از همین سریال را به موضوع اعتیاد اختصاص داده بود. از جمله کارهای تلویزیونی این تهیه‌کننده می‌توان به سریال کوبار، هشت ونیم دقیقه، سهمی برای دوست، گمشده، مدرسه ما، در همین نزدیکی، یک وجب خاک، نیلوفر کبود و زیرزمین اشاره کرد. به بهانه بررسی و آسیب‌شناسی سریال‌های ساخته‌شده در حوزه اعتیاد، گفت‌وگویی با بهروز مفید تهیه‌کننده و کارگردان داشتیم.

بهروز مفید، تهیه‌کننده تلویزیون و سینما در خصوص ضرورت ساخت سریال‌هایی در حوزه اعتیاد به جام‌جم می‌گوید: به نظرم در مجموع نیاز داریم که به بحث‌ها و ناهنجاری‌های اجتماع بپردازیم که اعتیاد هم یکی از آنهاست. الان اکثر محتوای نمایشی ما یا مسائل خانوادگی یا امنیتی است. من به ساخت سریال محکومین واقعا اعتقاد داشتم، چون احساس می‌کردم ناهنجاری در جامعه وجود دارد و راه حل مجازات جایگزین هم برای آن احساس می‌شود. به نظرم پرداختن به مسائل اجتماعی به جسارت و حمایت نیاز دارد و وقتی این مساله وجود نداشته باشد، تهیه‌کنندگان و نویسندگان به سمت موضوعات خانوادگی می‌روند که دایره آن محدود است و در وضعیت موجود کشور که نیاز به توجه به مشکلات نسل جوان دارد، جای خالی آن احساس می‌شود.

مسئولیت برنامه‌ها را می‌پذیریم

وی می‌افزاید: مهم‌ترین مساله این است که مدیران، مسئولیت این برنامه‌ها- در حوزه معضلات اجتماعی- را بپذیرند. وقتی می‌خواهیم وارد موضوعات مربوط به معضلات اجتماعی شویم، ممکن است مورد نقد قرار گیریم که در شرایط فعلی که جامعه خسته است چرا به آن پرداخته‌اید. یا ممکن است بگویند این محتوای ساخته‌شده به فلان بخش اشاره می‌کند و در نهایت باعث ایجاد حساسیت شود. این مساله جسارت و دغدغه می‌خواهد.

اگر شرایط آن فراهم شود، بستر خوبی برای پرداختن به این موضوعات داریم. البته باید حواس‌مان هم باشد که میژان آن کنترل‌شده باشد. گاهی در عمل همه کارها به سمت یک موضوع می‌رود. اگر کنداکتور به گونه‌ای بسته شود که در کنار یک برنامه طنز، یک برنامه هشداردهنده هم باشد، می‌تواند به این حوزه کمک کند. باید چیدمان برنامه‌ها رعایت شود چون بسیار اهمیت دارد. در کنار آن نباید فراموش کرد که به پرداختن به مسائل اجتماعی در رسانه نیاز داریم.

مفید در خصوص ملاحظات

اشاره و بیان کرد: برنامه نیمه دیگر من به بررسی علل و عوامل تجرد (دختر، پسر) و زندگی افرادی که به هر دلیلی ازدواج نکرده‌اند یا گرایش به تجرد دارند، می‌پردازد. بررسی نگاه جامعه و خانواده به این افراد و همچنین مشکلات روحی ناشی از تجرد و تنهایی و آسیب‌های اجتماعی که زندگی این افراد را تهدید می‌کند از اهداف اصلی برنامه است. ویژه‌برنامه نیمه دیگر من گویندگی لیلا رحیمیانی ثابت پخش می‌شود.

رسانه

چهارشنبه ۲۸ دی ۱۴۰۱ ۱۴۰۱ شماره ۶۴۱۰

یادداشت

تقویت اراده

برای مبارزه با اعتیاد در سیما!

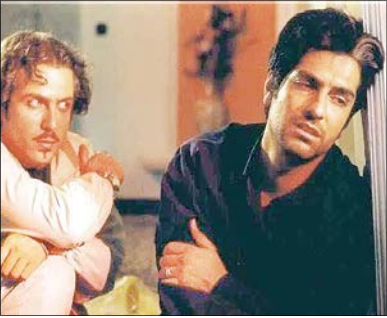

حسین سلطان‌محمدی
رسانه منتقد

اعتیاد، واژه‌ای است که فراتر از معنایش، در زندگی انسان امروزی، فارغ از جغرافیا و آیین، جاری شده است. برای این مفهوم، متناسب با تحولات زمانه، گستره رو به رشد و حتی اعتیاد به ابعاد از دنیای مجازی هم مطرح شده است اما

سنتی‌ترین نوع اعتیاد که درگیر با مواد افیونی مانند تریاک و حشیش و هروئین و مانند آن تا نسخه‌های نوین‌تری چون شیشه و گل و ... است، همچنان بیشترین دغدغه انسان را تشکیل می‌دهد. معضلات و مشکلاتی که در زندگی عادی انسان و اجتماع ایجاد می‌کند و نقش متلاشی‌کننده آن، موجب می‌شود تا در هر کشوری، از حوزه انتظامی تا فرهنگی را به خود مشغول سازد. ایران ما نیز، به دلایلی چون همجاری با مناطق تولیدکننده، حکم مسیر ترانزیتی دارد و از گذشته تا امروز، توزیع و مصرف این مواد نیز برقرار مانده است.

در بعد فرهنگی با وجود همه نوع پیام هشدارگونه، یا تلاش آگاهانه‌کننده، همچنان نیاز به فعالیت احساس می‌شود. تلویزیون، با استفاده از قدرت تصویر و امکان متجلی‌ساختن روایت‌های مرتبط، قدرت بالایی برای درگیرساختن مخاطب با موضوع دارد. آنچه در نگاه به تجربه برنامه‌سازی تلویزیون به دست می‌آید، ترکیبی از برنامه‌های جدی تا طنز است. برنامه‌هایی نظیر «شوک» یا حتی بخش‌هایی از مجموعه‌هایی نظیر «آیینه‌بست» را روایت‌های امروزی، نمونه‌هایی شاخص و آشنا برای تجربه‌سنجی است.

توجه به آنچه حادث شده، علاوه بر ضرورت تداوم این نوع تلاش‌ها، لزوم به‌روزرکردن روایت‌ها یا شیوه‌های برنامه‌سازی را یادآور می‌شود. نیاز به توصیف ابعاد تازه اعتیاد به مواد افیونی، نیازی مستمر است. در جامعه ما، با وجود همه اقدامات انتظامی و با وجود همه تأکیدات پیشگیرانه و مسدودکننده نسبت به آلودگی به اعتیاد و مواد افیونی، همچنان اعتیاد معضلی جدی به‌شمار می‌رود و برای همین، برنامه‌سازان تصویری باید سرعت در تولید و افزایش کمی در برنامه‌ها را در دستورکار قرار دهند. در کنار الگوهای سنتی معتادان و عواقب اعتیاد به‌ویژه در فروپاشی اجتماع، از خانواده گرفته تا ساختارهای جمعی زندگی، باید به نمونه‌های نوین توجه کرد. باید به این پرداخت که در کنار حجم غظیمی از فعالیت انتظامی و تأدیبی و فرهنگی، چرا این معضل، در عمل، گستره فراگیر خودش را دارد. باید در داستان‌ها، که اولویت بیشتری برای ارتباط با مخاطب دارد، جامع و غیرانتزاعی به موضوع پرداخت. بیننده باید در انتهای برنامه‌ای که مشاهده می‌کند، به تأملی کارساز و پیش‌برنده در جهت دفاع از نفس انسانی دربرابر این عنصر مخرب برسد. حتی در گفت‌وگوها، باید به نتیجه‌ای اهگشا رسید و نه صرفا بیان نظریه و گفتارهای عالمانه. در شناسایی جایگزین‌هایی برای اشتغال انسان، تنوع را رعایت کنیم و آنچنان گستره‌ای دربرابر مخاطب قرار دهیم که برای انتخاب آنان یا انتخاب مواد افیونی، انگیزه بیشتر به سمت انتخاب‌های سلامت باشد، یعنی صرفا بر نفی تأکید نداشته باشیم و جایگزین‌های سالم و متنوع و حتی برانگیزنده اجتماعی برای تحرکی فراتر از تحرک دستگاه‌های مسئول داشته باشیم. باید فراتر از بازتاب‌دهنده بود.

قاب

من یک مسافرم

شبکه تازه تاسیس پنج اواخر دهه ۷۰ سریالی با عنوان «مسافر» پخش کرد که به معضل اعتیاد می‌پرداخت. پانته‌آ بهرام در این سریال نقش دختری به نام منیژه را بازی می‌کرد که همراه دایی‌اش مجید با بازی ابوالفضل پورعرب به دلایلی درگیر اعتیاد بودند و املا نام مسافر هم از همین مساله نشات می‌گرفت. زیرا معتادان در حال ترک اعتیاد خود را یک مسافر معرفی می‌کنند. پانته‌آ بهرام در این سریال با وجود چارچوب‌هایی که تلویزیون در به تصویر کشیدن یک زن معتاد دارد، به خوبی از پس این نقش برآمد و بازی‌اش در خاطر بینندگان این سریال باقی ماند.

برای دیدن بخشی از این سریال کیوارکد رویه‌رو را اسکن کنید

سیما

شیرافکنی که معتاد شد

اگر از علاقه‌مندان به سریال «پایتخت» باشید، قطعا فصل دوم این مجموعه را که به سفر نقی معمولی و خانواده‌اش به قشم و نصب گنبد و گلدسته در روستایی در قشم مربوط می‌شد، به خاطر دارید. در آن قسمت که هنوز سر و کله پشته‌اش با بازی بهرام افشاری پیدا نشده‌بود، او نقش «شیرافکن» برادر بهبود را بازی کرد که درگیر اعتیاد بود و به خاطر دزدی از برادرش، خواسته بود او را رد جایی پنهان کند. بهبود هم در نبود نقی سعی داشت برادرش را در خانه او نگه‌دارد تا اعتیادش را ترک کند. افشاری در این نقش باگریمی که داشت، به خوبی توانسته بود نقش یک فرد معتاد را بازی کند. او که تا آن زمان بازیگر مشهوری نبود، به دلیل توانایی‌اش در بازیگری و تجربیاتش در تئاتر، توانست این نقش را باورپذیر از آب درآورد و در ذهن مخاطب بماند. شیرافکن با آن موهای فرفری و قد بلندش زیر تختخواب پچ‌ها پنهان شده بود و همین طرافت طنازانه که نویسنده برای این شخصیت در نظر گرفته بود، تلخی فضا را کم می‌کرد. در واقع سریال تلویزیونی پایتخت سعی کرده بود با طراحی شخصیت‌های متفاوت به افشار مختلف جامعه بپردازد تا شخصیت‌های قصه برای مخاطبان باورپذیر باشد.

دریچه

همسفر معتاد

شاید بتوان گفت جدی‌ترین حضور شهرام حقیقت‌دوست در تلویزیون به بازی‌اش در مجموعه «خط‌قرمز» برمی‌گردد. جوانی که به همراه چند جوان دیگر راهی جاده شده و درگیر ماجراهایی می‌شوند که مسبب اصلی‌اش شخصیت ناصر با بازی او بود. ناصر، دل‌داده دختری بود و به همین دلیل طی ماجراهایی درگیر اعتیاد و قاچاق مواد مخدر شد. او در این سریال به قدری خوب و روان بازی کرد که توانست بدرخشد و هنوز هم خیلی‌ها او را با این شخصیت و این سریال می‌شناسند. نکته جالب این‌که پیش از او قرار بود حامد بهداد این نقش را بازی کند که به دلایلی این فرصت نصیب حقیقت‌دوست شد. همچنین او مدتی پیش عکسی از تست‌گریش در نقش یک معتاد را در فضای مجازی منتشر کرد که با حواشی‌ای روبه‌رو شد. حقیقت‌دوست در چند فیلم و سریال دیگر هم نقش منفی و گاهی معتاد بازی کرد اما حضورش در خط‌قرمز ماندگار شد. او در این سریال نقش جوانی را بازی کرد که به دلیل عدم اعتماد به نفس و درگیری با مشکلات زندگی‌اش دچار اعتیاد شد و در نهایت هم توان این بیماری را برداخت.

